

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ, КРЕДИТ

УДК 336.22

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2021-50-162-168>

ПЕРСПЕКТИВНА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Виноградня В. М.,
Бурдонос Л. І.

Питання забезпечення фінансової стабільності підприємств мають надзвичайно важливе значення для соціально-економічного розвитку України.

Стабільне функціонування підприємства можливе лише за умови належного рівня платоспроможності підприємства. Саме тому питанням та проблемам, пов'язаним із забезпеченням платоспроможності, приділяється велика увага в наукових працях учених як зарубіжних, так і вітчизняних наукових шкіл. Водночас недостатня увага приділяється перспективній платоспроможності як важливій складовій системи забезпечення стабільного функціонування і розвитку підприємства у майбутньому.

Завданням дослідження є аналіз підходів науковців до трактування сутності перспективної платоспроможності та її ролі в забезпеченні стабільного функціонування підприємства, визначення характерних причин зниження її рівня в сучасних умовах соціально-економічного розвитку України; розробка пропозиції щодо забезпечення платоспроможності підприємства на перспективу.

У процесі дослідження використовувались загальнонаукові та спеціальні методи: аналізу і синтезу, метод порівняння, узагальнення, статистичні тощо.

У статті розглянуто сутність перспективної платоспроможності підприємства та її роль у забезпеченні стабільного функціонування підприємства. Систематизовано фактори, що її обумовлюють. Запропонована концептуальна модель забезпечення перспективної платоспроможності підприємства з метою стабільного функціонування і розвитку підприємства, яка передбачає: визначення системи відповідних показників перспективної платоспроможності для постійного їх моніторингу; з'ясування можливих причин, наслідками яких може стати втрата перспективної платоспроможності; послідовність здійснення необхідних заходів щодо її відновлення та забезпечення у майбутньому.

Результати цього дослідження можуть бути застосовані в процесі управління підприємством для визначення реального стану його платоспроможності та розробки заходів щодо її забезпечення на середньо- і довгострокову перспективу.

Ключові слова: платоспроможність підприємства, поточна платоспроможність, перспективна платоспроможність, фінансова стабільність підприємств

ПЕРСПЕКТИВНАЯ ПЛАТЕЖЕСПОСОБНОСТЬ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ФИНАНСОВОЙ СТАБИЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Виноградная В. М.,
Бурдонос Л. И.

Вопросы обеспечения финансовой стабильности предприятий имеют чрезвычайно важное значение для социально-экономического развития Украины.

Стабільне функціонування підприємства можливо лише при умови належного рівня платіжеспособності підприємства. Іменно поэтому вопросам и проблемам, связанным с обеспечением платёжеспособности, уделяется большое внимание в научных трудах ученых как зарубежных, так и отечественных научных школ. В то же время недостаточное внимание уделяется перспективной платёжеспособности как важной составляющей системы обеспечения стабильного функционирования и развития предприятия в будущем.

Задачей исследования является анализ подходов ученых к трактовке сущности перспективной платёжеспособности и ее роли в обеспечении стабильного функционирования предприятия, определение характерных причин снижения ее уровня в современных условиях социально-экономического развития Украины; разработка предложений по обеспечению платёжеспособности предприятия на перспективу.

В процессе исследования использовались общенаучные и специальные методы: анализа и синтеза, метод сравнения, обобщения, статистические и др.

В статье рассмотрена сущность перспективной платёжеспособности предприятия и ее роль в обеспечении стабильного функционирования предприятия. Систематизированы факторы, ее обуславливающие. Предложена концептуальная модель обеспечения перспективной платёжеспособности предприятия с целью стабильного функционирования и развития предприятия, которая предусматривает: определение системы соответствующих показателей перспективной платёжеспособности для постоянного их мониторинга; выяснение возможных причин, последствиями которых может стать потеря перспективной платёжеспособности; последовательность осуществления необходимых мер по ее восстановлению и обеспечения в будущем.

Результаты этого исследования могут быть применены в процессе управления предприятием для определения реального состояния его платёжеспособности и разработки мероприятий по ее обеспечению на средне- и долгосрочную перспективу.

Ключевые слова: платёжеспособность предприятия, текущая платёжеспособность, перспективная платёжеспособность, финансовая стабильность предприятий.

PROSPECTIVE SOLVENCY IN ENSURING THE FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE

Vynogradnya Vita,
Burdonos Lyudmila

Issues of ensuring the financial stability of enterprises are extremely important for the socio-economic development of Ukraine.

Stable operation of the enterprise is possible only if the appropriate level of solvency of the enterprise. That is why the issues and problems related to ensuring solvency are given much attention in the scientific works of scientists from both foreign and domestic scientific schools. At the same time, insufficient attention is paid to long-term solvency as an important component of the system of ensuring the stable functioning and development of the enterprise in the future.

The task of the study is to analyze the approaches of scientists to the interpretation of the essence of prospective solvency and its role in ensuring the stable operation of the enterprise, determining the characteristic causes of its decline in modern socio-economic development of Ukraine; development of a proposal to ensure the solvency of the enterprise in the future.

In the process of research general and special methods were used: analysis and synthesis, method of comparison, generalization, statistical, etc.

The article considers the essence of perspective solvency of the enterprise and its role in ensuring stable functioning of the enterprise. The factors that determine it are systematized. The conceptual model of providing perspective solvency of the enterprise for the purpose of stable functioning and development of the enterprise which provides: definition of system of the corresponding indicators of perspective solvency for their constant monitoring is offered; finding out the possible reasons, which may result in loss of prospective solvency; the sequence of implementation of the necessary measures for its restoration and provision in the future.

The results of this study can be used in the process of enterprise management to determine the real state of its solvency and develop measures to ensure it in the medium and long term.

Keywords: enterprise solvency, current solvency, long-term solvency, financial stability of enterprises

JEL Classification: D21, G30, G31

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах підприємства України все частіше стикаються з проблемою втрати платоспроможності. Хоча на сьогоднішній день рівень менеджменту на вітчизняних підприємствах значно підвищився, Однак дуже часто виникають деякі проблеми, пов'язані зі зниженням або втратою платоспроможності. Практика управління українськими підприємствами показує, що вони накопили великі борги через несвоєчасні платежі та невиконання фінансових зобов'язань перед контрагентами.. Так, за даними Державного комітету статистики України станом на 31 грудня 2017 року поточні зобов'язання за видами економічної діяльності склали 5769539,7 млн грн, що на 3296697,3 млн грн. більше проти аналогічного періоду 2012 р. [1].

Постановка проблеми. В умовах динамічних змін глобального, макро- та мікросередовищ особливу увагу, на нашу думку, необхідно звернути на перспективну платоспроможність, оскільки саме вона переважно здатна забезпечити фінансову стабільність підприємства у середньо- та довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню різних аспектів платоспроможності підприємства було присвячено багато наукових праць як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Зокрема, Крейдич І. М., Наконечна О. С. та Харченко О. С., використовуючи системний підхід до дослідження платоспроможності, зосереджуються на необхідності формування умов, які мають найбільш суттєвий вплив на процес забезпечення платоспроможності підприємств, підвищення ефективності їх фінансово-господарської діяльності, а також на рівень їх фінансової безпеки за сучасних умов розвитку економіки [2]. Також дослідженню ролі платоспроможності у фінансовій безпеці підприємств присвячено праці таких науковців, як В.С. Сирота [3], О.С. Харченко [4] та ін. У статті Н.Б. Теницької та Ю.С. Гришко [5] обґрунтовано комплекс заходів щодо підвищення платоспроможності суб'єктів господарювання. Системний підхід до вивчення платоспроможності як об'єкта управління в основному використовується науковцями для створення системи критеріїв її оцінки (Котляр М. Л. [6], Хоменко Т. Ю. та Погребняк А. Ю. [7]). Як елемент фінансової складової економічної та корпоративної безпеки підприємств платоспроможність розглядається у працях і Франчука В.І. [8], Шульги І.П. [9] та Живко З.Б. [10]. Переважно у зазначених працях перспективна платоспроможність не є основним об'єктом досліджень, а розглядається як одна із складових платоспроможності підприємства загалом. Отже, актуальними залишаються теоретико-прикладні аспекти дослідження перспективної платоспроможності як важливої складової системи забезпечення фінансової стабільності підприємства.

Постановка завдання. Основними цілями дослідження є аналіз існуючих підходів до трактування сутності перспективної платоспроможності та її ролі в забезпеченні стабільного функціонування підприємства; з'ясування характерних причин зниження її рівня в сучасних умовах соціально-економічного розвитку України; розробка пропозиції щодо забезпечення платоспроможності підприємства на перспективу.

Методи проведення дослідження. У процесі дослідження використовувались загальнонаукові та спеціальні методи: аналізу і синтезу, метод порівняння, узагальнення, статистичні тощо.

Виклад основного матеріалу. В умовах сучасних викликів глобального та макроекономічного середовища, підприємствам стає все важче підтримувати стабільну роботу та розвиток, своєчасно та якісно виконувати економічні та фінансові зобов'язання в результаті втрати суб'єктами мінімального рівня платоспроможності, необхідного для його функціонування і розвитку. У зв'язку з цим першочерговими цілями підприємства стають оцінка поточної та перспективної платоспроможності, а також розробка заходів її підтримки на належному рівні задля забезпечення його фінансової стабільності.

Платоспроможність є складною економічною категорією як у понятійному, так і у методичному аспектах. Дослідження еволюції поглядів щодо сутності категорії «платоспроможність» свідчать про різні підходи щодо її трактування. Зокрема, один з них, який поділяє авторка статті, – системний, який полягає в тому, що під платоспроможністю вважають здатність підприємства виконувати свої зобов'язання в цілому, незважаючи на строки за рахунок активів, сформованих і оцінених на певну дату. Так, Сирота В.С. визначає платоспроможність як «можливість підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями без ризику для поточної господарської діяльності та подальшого розвитку» [3, с. 96]. О.О. Непочатенко та Н.Ю. Мельничук трактують платоспроможність як «можливість підприємства наявними грошовими ресурсами своєчасно погасити свої строкові зобов'язання» [11, с. 365].

Другий підхід – короткостроково-орієнтований визначає платоспроможність як можливість підприємства погашати свої поточні зобов'язання. Зокрема, на думку Л.Т. Гіляровської суть платоспроможності полягає у здатності боржника своєчасно і в повному обсязі погашати свої поточні зобов'язання [12]. В даній трактовці вже платоспроможність є передумовою фінансової стійкості.

Високий рівень платоспроможності як поточної, так і перспективної є необхідною складовою характеристики будь-якого стабільно функціонуючого суб'єкта господарювання. Тому і керівники підприємства, і його потенційні партнери будуть зацікавлені в об'єктивній оцінці його платоспроможності. На основі цієї інформації власники підприємства визначають рівень ефективності його діяльності та напрями подальшого розвитку, існуючі партнери оцінюють можливості подальшої співпраці, інвестори розраховують ризики інвестування, а кредитори визначають можливості та умови кредитування даного суб'єкта господарювання. Так, Харченко О.С. вважає, що «саме платоспроможність є тією необхідною складовою, яка дозволяє зберігати рівноважний, конкурентоспроможний стан сьогодні та в перспективі, постійно реагуючи та адаптуючись до екзогенних та ендогенних чинників в актуальних ринкових умовах» [4, с. 27].

Відповідно до нормативно-правових документів України [13] (далі – Положення) «платоспроможність підприємства характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, ступінь фінансової стійкості і незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування діяльності». Аналіз платоспроможності підприємства здійснюється шляхом розрахунку коефіцієнта платоспроможності (автономії) (нормативне значення – $>0,5$), коефіцієнта фінансування (нормативне значення – <1 , зменшення), коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами (нормативне значення – $>0,1$) та коефіцієнта маневреності власного капіталу (нормативне значення – >0 , збільшення).

«На відміну від поточної (фактичної) платоспроможності, яка визначає наявність у підприємства грошових коштів та їх еквівалентів для виконання розрахунків за поточною кредиторською заборгованістю на певну дату або впродовж періоду оцінки, перспективна платоспроможність характеризує здатність підприємства здійснювати виконання платіжних зобов'язань у майбутньому періоді. Відповідно для подальшої розробки заходів по відновленню та забезпеченню того чи іншого різновиду платоспроможності, необхідно визначити причини, наслідком яких стала втрата суб'єктом господарювання платоспроможності» [14, с. 209].

Вітчизняні методики використовують різний перелік показників, які характеризують платоспроможність, пропонуючи різні нормативні значення. До того ж Положення не визначає порядок розрахунку показників платоспроможності за видами економічної діяльності, нормативні значення показників запозичені із зарубіжних методик і не адаптовані до вітчизняних умов ведення бізнесу. Це ускладнює аналіз і може призвести до помилкових висновків і прийнятих на їх основі необґрунтованих управлінських рішень.

Дуже близьким за своїм змістом до платоспроможності є поняття ліквідності, але друге є більш ємним, оскільки характеризується ліквідністю балансу і ліквідністю підприємства. Платоспроможність підприємства залежить від ступеню ліквідності балансу, водночас ліквідність характеризує стан розрахунків як у поточному періоді, так і в майбутньому. Підприємство може бути платоспроможним на певну дату, але мати несприятливі можливості у перспективі. Таким чином, ліквідність балансу є основою і ліквідності підприємства і платоспроможності. Інакше кажучи, ліквідність – це можливість підтримати платоспроможність, але в той же час, якщо підприємство постійно є платоспроможним, то йому легше підтримувати свою ліквідність.

Фактори, що впливають на платоспроможність підприємства, часто поділяються на дві основні групи - зовнішні (загальноекономічні) та внутрішні, які визначили найважливіші фактори - фінансові та нефінансові. Зовнішні фінансові фактори платоспроможності підприємств включають: макроекономічну ситуацію, монетарну, податкову, кредитну та амортизаційну політику, стабільність фондового ринку, дисципліну платежів та розрахунки з партнерами. До загальноекономічних нефінансових факторів платоспроможності підприємств належать політичні, соціокультурні та правові фактори, розвиток науки і техніки. До групи факторів внутрішніх фінансових факторів платоспроможності підприємства належать: склад та структура оборотних та необоротних активів, грошові кошти та їх еквіваленти, обсяги короткострокових зобов'язань, управління ліквідністю підприємства, дебіторська та кредиторська заборгованість, фінансове планування. До мікроекономічних (внутрішніх) нефінансових факторів платоспроможності підприємства належать: договірна дисципліна, рівень обладнання, технологія та організація виробництва, маркетинг підприємства та цінова політика, організація збуту.

Формування плану заходів щодо відновлення та забезпечення платоспроможності передбачає необхідність з'ясування причин, наслідком яких може стати втрата суб'єктом платоспроможності. Так, О.О. Непочатенко вбачає, що «головними причинами настання неплатоспроможності підприємства можуть бути: помилки у розрахунках планових обсягів виробництва і реалізації продукції, її собівартості; невиконання замовлень; неконтрольоване зростання собівартості продукції; втрата каналів реалізації та постійних замовників; неплатоспроможність покупців і замовників; брак власних джерел фінансування; інфляційні процеси; значне відволікання коштів у дебіторську заборгованість й у надлишкові виробничі запаси; низька якість фінансового планування на підприємстві; низька оборотність оборотних коштів» [11, с. 366].

До цих причин, на нашу думку, слід додати: високе податкове навантаження; посилення залежності від кредиторів; необґрунтовані рішення з високим ризиком управління, що спричиняють кризу на підприємстві.

Як зазначалося, перспективна платоспроможність відображає здатність підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями у довгостроковій перспективі. На відміну від усталеної вітчизняної методи її оцінки [13], вона може бути визначена на основі таких показників: коефіцієнт автономії, коефіцієнт ефективності використання власних коштів, коефіцієнт співвідношення позикового і власного капіталу, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт ефективності використання фінансових ресурсів (усього майна), EBITDA, чистий грошовий потік, ЧГП/Чистий дохід від реалізації продукції, коефіцієнт реінвестування (капіталізації).

Підприємства, які не змогли стабілізувати ситуацію з ранніми ознаками погіршення їх платоспроможності, у гіршому випадку припинили б свою діяльність і продовжили процес ліквідації. Щоб уникнути такого сценарію, спочатку необхідно відстежувати зміни у платоспроможності підприємства, чи відповідає воно характеристикам, що характеризують його як платоспроможного. Такими ознаками є, перш за все, наявність достатніх коштів на поточному рахунку підприємства та відсутність прострочених платіжних рахунків. У разі недотримання визначених ознак платоспроможності рекомендується вжити заходів щодо відновлення нормативних значень. З-поміж багатьох різних заходів, які сприяють підвищенню платоспроможності підприємства, Н.Б. Теницька пропонує звернути на такі:

- «зміна складу керівників підприємства та стилю управління;
- інвентаризація активів підприємства;
- оптимізація дебіторської заборгованості, зниження витрат підприємства;
- продаж незавершеного будівництва;
- обґрунтування необхідної чисельності персоналу;
- продаж зайвого устаткування, матеріалів і залишків товарів;
- реструктуризація боргів перетворенням короткострокової заборгованості в довгострокові позики або іпотеки;
- запровадження прогресивної технології, механізації та автоматизації виробництва; – удосконалення організації праці;
- проведення капітального ремонту, модернізації основних фондів, заміни застарілого устаткування такі» [5, с. 367].

Очевидно, що вказані заходи носять рекомендаційний характер й не враховують специфіку умов діяльності окремих підприємств. Але у будь-якому випадку алгоритм дій щодо забезпечення

платоспроможності підприємства повинен включати: 1) збір та аналіз інформації про стан платоспроможності підприємства; 2) оцінка рівня платоспроможності; 3) розробку плану заходів щодо підвищення рівня платоспроможності (у разі її втрати); 4) реалізацію заходів щодо відновлення втраченої платоспроможності (у разі її втрати); 5) підтримку платоспроможності на оптимальному рівні.

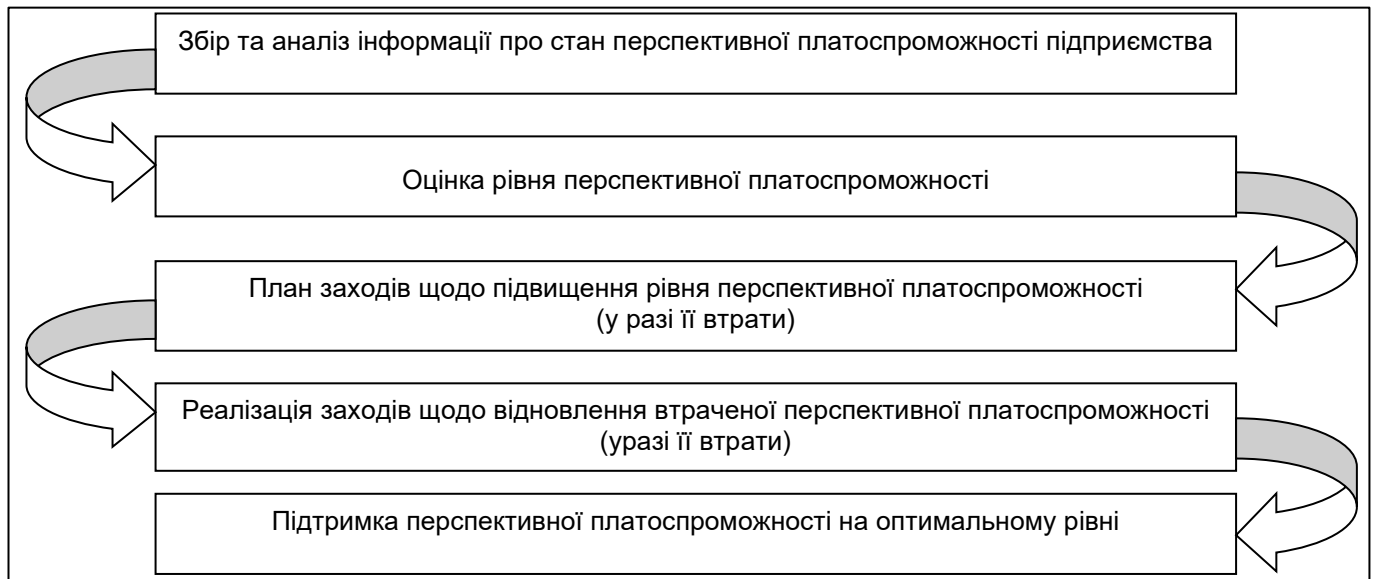

Рисунок 1. Алгоритм дій щодо забезпечення перспективної платоспроможності підприємства

Джерело: розроблено авторами.

Загалом запропонований алгоритм дій використовується для забезпечення як поточної, так і перспективної платоспроможності, але відрізняється за своїм конкретним змістом. Зокрема, йдеться про показники, за якими відбувається пошук інформації про стан платоспроможності та оцінка її рівня.

На думку Пойди-Носик Н.Н. та Свадеби В.В. порядок реалізації системи забезпечення платоспроможності підприємства повинен, крім іншого, включати вибір методу оцінки, який залежить від аналізу, що проводиться – фінансовий чи управлінський [14., с. 211-212]. На наш погляд, оскільки рівень платоспроможності є результатом не лише його фінансової діяльності, то її оцінка повинна базуватися як на фінансовому, так і на управлінському аналізі, що дає можливість не лише оцінити рівень платоспроможності, але й виявити фактори, що його обумовлюють.

Належний рівень поточної та майбутньої платоспроможності не тільки забезпечує наявність достатніх коштів для виконання своїх зобов'язань та фінансування поточних операцій, а й сприяє плавному та динамічному розвитку підприємства. Запропонований алгоритм дій дає можливість своєчасно реагувати на ризики, пов'язані з втратою платоспроможності, та забезпечити стабільну роботу підприємства в майбутньому.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, в сучасних умовах з огляду на високу динаміку глобальних та національних трансформацій усіх сфер суспільного життя, надзвичайно актуальними є питання забезпечення стабільного розвитку підприємств у майбутньому. Важливою складовою фінансової стабільності підприємства у середньо- та довгостроковому періодах є перспективна платоспроможність. У статті запропонована концептуальна модель її забезпечення у майбутньому на належному рівні, яка передбачає: визначення системи відповідних показників для постійного моніторингу; з'ясування можливих причин, наслідками яких може стати втрата перспективної платоспроможності; послідовність здійснення необхідних заходів щодо її відновлення та забезпечення у майбутньому. Рекомендації мають узагальнюючий характер, оскільки кожне підприємство поряд із причинами макроекономічного порядку, можуть мати специфічні фактори зниження рівня платоспроможності, що обумовлює необхідність врахування відповідного досвіду інших підприємств і є перспективою подальших наукових досліджень за означеною тематикою.

Список використаних джерел

1. Поточні зобов'язання і забезпечення підприємств за видами економічної діяльності. URL: <https://http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Крейдич І. М., Наконечна О. С., Харченко О. С. Умови забезпечення платоспроможності підприємств в контексті їх фінансової безпеки. Економічний вісник НТТУ «КПІ». 2015. № 12, С. 1-15.
3. Сирота В. С. Корпоративна соціальна відповідальність в системі економічної безпеки підприємств: дис... канд. екон. наук: 21.04.02 / ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК». Київ, 2016. 217с.
4. Харченко О. С. Управління платоспроможністю в системі фінансової безпеки підприємств: дис... канд. екон. наук: 08.00.08 / ПВНЗ «Європейський університет». Київ., 2015. 253 с.

5. Теницька Н. Б., Гришко Ю. С. Підвищення платоспроможності підприємства шляхом оптимізації дебіторської заборгованості. Глобальні та національні проблеми економіки: електр. наук. фахове вид. 2015. № 8. С. 366-369.

6. Котляр М. Л. Платоспроможність та ліквідність в системі оцінки фінансової стійкості підприємства. Економічний простір. 2008. № 11. С. 192-199.

7. Хоменко Т. Ю., Погребняк А. Ю. Система показників оцінки платоспроможності підприємств. Актуальні проблеми економіки та управління. URL: <http://probl-economy.kpi.ua/pdf/2013-26.pdf>

8. Франчук В. І. Теоретична модель системи забезпечення економічної безпеки акціонерних підприємств. Науковий вісник НЛТУ України. 2010. Вип. 20.8. С. 155-162.

9. Шульга І. П. Сучасні підходи до формування системи економічної безпеки акціонерного товариства. Ефективна економіка. 2010. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=366>

10. Живко З. Б. Механізм управління системою економічної безпеки підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». 2014. Випуск 3(44). С. 37-42.

11. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств: підручник. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 504 с.

12. Экономический анализ : учебник для вузов / Л. Т. Гиляровская и др. – Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2017. 615 с.

13. Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 № 49/121 в редакції від 19.02.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text>

14. Пойда-Носик Н. Н., Свадебна В. В. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. Випуск 2 (48). 2016, С. 208-215.

References

1. Potochni zobov'iazannia i zabezpechennia pidpriemstv za vydamy ekonomichnoi diial'nosti [Current liabilities and provision of enterprises by type of economic activity]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukr].

2. Krejdych I. M., Nakonechna O. S., Kharchenko O. S. (2015). Umovy zabezpechennia platospromozhnosti pidpriemstv v konteksti ikh finansovoi bezpek [Conditions for ensuring the solvency of enterprises in the context of their financial security]. Ekonomichnyj visnyk NTU «KPI», 12. 1-15. [in Ukr].

3. Syrota V. S. (2016). Korporatyvna sotsial'na vidpovidal'nist' v systemi ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv: dys... kand. ekon. nauk: 21.04.02 [Corporate social responsibility in the system of economic security of enterprises]. VNZ «Universytet ekonomiky ta prava «KROK». Kyiv, 217 p. [in Ukr].

4. Kharchenko O. S. (2015). Upravlinnia platospromozhnosti v systemi finansovoi bezpeky pidpriemstv: dys... kand. ekon. nauk: 08.00.08 [Solvency management in the system of financial security of enterprises]. PVNZ «Yevropejs'kyj universytet». Kyiv, 253 p. [in Ukr].

5. Tenyts'ka N. B., Hryshko Yu. S. (2015). Pidvyschennia platospromozhnosti pidpriemstva shliakhom optymizatsii debitors'koi zaborhovanosti [Increasing the solvency of the enterprise by optimizing receivables]. Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky: elektr. nauk. fakhove vyd., 8. 366-369. [in Ukr].

6. Kotliar M. L. (2008). Platospromozhnist' ta likvidnist' v systemi otsinky finansovoi stijkosti pidpriemstva [Solvency and liquidity in the system of assessing the financial stability of the enterprise]. Ekonomichnyj prostir, 11. 192-199. [in Ukr].

7. Khomenko T. Yu., Pohrebniak A. Yu. (2013). Systema pokaznykiv otsinky platospromozhnosti pidpriemstv [The system of indicators for assessing the solvency of enterprises]. Aktual'ni problemy ekonomiky ta upravlinnia. URL: <http://probl-economy.kpi.ua/pdf/2013-26.pdf> [in Ukr].

8. Franchuk V. I. (2010). Teoretychna model' systemy zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky aktsionernykh pidpriemstv [Theoretical model of the system of economic security of joint-stock companies]. Naukovyj visnyk NLTU Ukrainy, 20.8. 155-162. [in Ukr].

9. Shul'ha I. P. (2010). Suchasni pidkhody do formuvannia systemy ekonomichnoi bezpeky aktsionernoho tovarystva [Modern approaches to the formation of the system of economic security of a joint-stock company]. Efektyvna ekonomika, 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=366> [in Ukr].

10. Zhyvko Z. B. (2014). Mekhanizm upravlinnia systemoiu ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [The mechanism of management of the economic security system of the enterprise]. Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriya «Ekononika», 3(44). 37-42. [in Ukr].

11. Nepochatenko O. O., Mel'nychuk N. Yu. (2013). Finansy pidpriemstv: pidruchnyk [Enterprise finance]. Kyiv : «Tsentr uchbovoi literatury». 504 p. [in Ukr].

12. Ekonomicheskyj analiz : uchebnyk dlia vuzov (2017). [Economic analysis: textbook for universities] / L. T. Hyliarovskaia y dr.. Moskva : YuNYTY-DANA. 615 p. [in Rus].

13. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok zdjysnennia analizu finansovoho stanu pidpriemstv, scho pidliahaiut' pryvatyzatsii [About the approved Regulations on the procedure for the analysis of the financial stand of enterprises, which will lead to privatization]: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy ta Fondu derzhavnoho majna Ukrainy vid 26.01.2001 № 49/121 v redaktsii vid 19.02.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text> [in Ukr].

14. Poida-Nosyk N. N., Svadeba V. V. (2016). Platospromozhnist' pidpriemstva ta formuvannia systemy ii zabezpechennia [Solvency of the enterprise and the formation of its support system]. Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu, 2 (48). 208-215. [in Ukr].

ДАНІ ПРО АВТОРІВ

Виноградня Віта Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
вул. М.Грушевського, буд. 57, кв.7, м. Переяслав, 08400, Україна
e-mail: vinogradniy_roma@ukr.net

Бурдонос Людмила Іванівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
вул. Богдана Хмельницького 99, кв. 1, м. Переяслав, 08400, Україна
e-mail: burdonos_lyuda@

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ

Виноградная Вита Михайловна, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, учета и налогообложения

Университет Григория Сковороды в Переяславе
ул. М. Грушевского, дом 57, кв.7 г. Переяслав, 08400, Украина
e-mail: vinogradniy_roma@ukr.net

Бурдонос Людмила Ивановна, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, учета и налогообложения

Университет Григория Сковороды в Переяславе
ул. Богдана Хмельницкого, дом 99, кв. 1, г. Переяслав, 08400, Украина
e-mail: burdonos_lyuda@ukr.net

DATA ABOUT THE AUTHORS

Vita Vynogradnya, PhD in Economics, Associate Professor of Finances, accounting and taxation
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
57 M. Grushevskyy St., apt.7, Pereyaslav, 08400, Ukraine
e-mail: vinogradniy_roma@ukr.net

Lyudmila Burdonos, PhD in Economics, Associate Professor, at Faculty of Finances, accounting and taxation
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
Bohdan Khmelnytsky street, house 99, g. Pereyaslav, 08400, Ukraine
e-mail: burdonos_lyuda@mail.ru

УДК 330.322.54

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2021-50-168-173>**ШЛЯХИ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ****Городніченко Ю. В.**

Предметом дослідження є напрями та шляхи залучення прямих іноземних інвестицій в Україну.

Метою статті є дослідження сутності та особливостей прямих іноземних інвестицій та дослідження закордонного досвіду шляхів залучення прямих інвестицій в Україну.

Методи, що були використані в процесі дослідження: метод системно-структурного аналізу й синтезу, метод порівняльного аналізу, узагальнення, загальнонаукові, спеціальні методи наукового пізнання та інші методи дослідження.

Результати роботи. Охарактеризовано значення іноземних інвестицій в діяльності та розвитку держави.

Визначено основні заходи, які необхідно реалізувати для залучення іноземних інвестицій.

Міжнародне інвестиційне співробітництво, за умови високого рівня його ефективності, надає країні та її суб'єктам господарювання ряд поточних і перспективних переваг.

Окреслено позитивні та негативні фактори, які впливають на залучення іноземних інвестицій в економіку держави.

Одним із найбільш розповсюджених шляхів залучення прямих інвестицій в Україну є створення спільних підприємств, у діяльності яких проявляються процеси кооперації, об'єднання знань, зусиль, засобів та набутого досвіду.

Виокремлено мотиваційні важелі впливу на безпосередніх інвестиційних партнерів. Їх можна розділити на дві великі групи. У першому випадку фірми займаються в основному продажем товарів і послуг, вироблених в інших країнах, в іншому – інвестують кошти в створення виробничих потужностей у даній країні з метою продажу продукції на місцевому ринку або експорту її на ринки інших країн.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані в діяльності Міністерства фінансів України, Верховної Ради України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, а також у закладах вищої освіти при викладанні економічних дисциплін.